

Kom ud og lær om den by du bor i:

Om hvordan byen blev dannet af oldtiden som går over stenalder, bronzealder, jernalder og vikingetid.

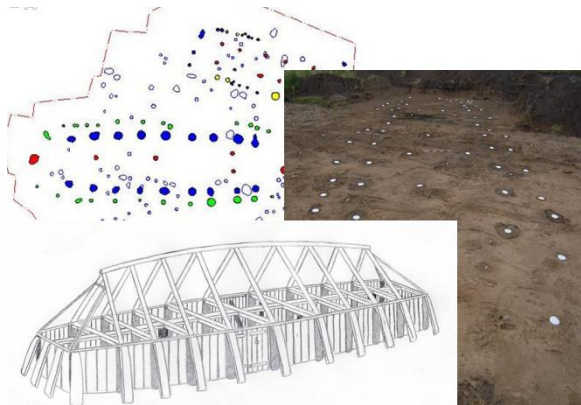
Kan du forestille dig at oldtiden dækker perioden fra de første mennesker til vikingetidens afslutning ca. år 1050 efter kr.

Hvordan oldtiden påvirkede Hatting

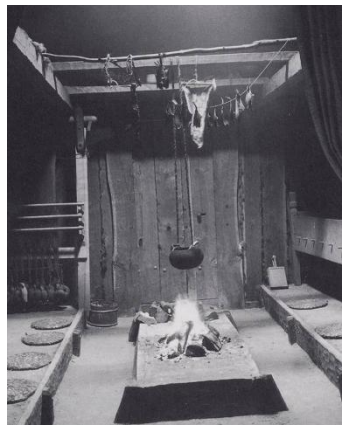
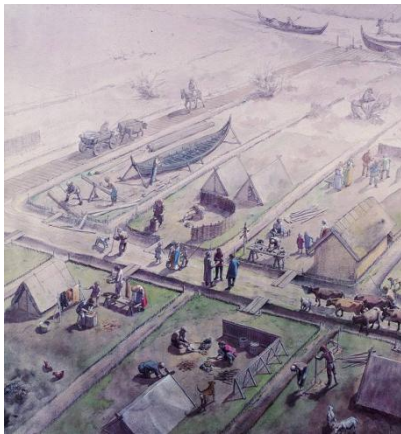
Oldtiden har overrasket i Hatting. Horsens Museums arkæologer er stødt på et overraskende stykke oldtid i form af en hustomt fra bronzealderen, da de lavede udgravninger på Philips Allé og ved Præstemarksvej. Her på et højtliggende punkt har de lokaliseret en stor hustomt fra overgangen mellem bondestensalderen og den ældste bronzealder. Huset eller hallen er afdækket i 17 meters længde og syv meter bred, men da den går ind under eksisterende bebyggelse, regner man med, den kan have været 40 meter lang.

Der findes ikke sikker viden om, hvor Hatting er opstået helt præcis. Der gættes på byens placering var vest for kirken, på den modsatte side af Hatting Bæk. Hidtil er der ikke belæg for det. Til gengæld er der i forbindelse med udgravning på Peter Dans Vej på østsiden af Hatting Bæk fundet spor af en specialiseret håndværks- og handelsplads fra vikingetiden. Denne plads er utvivlsomt forløber for Hatting.

Kend din bys tilblivelse

Billederne fra Stationsvej tegnet af arkæologerne hvor der blev fundet 45 grubehuse.

Således forestillede arkæologerne det så ud i Hatting i vikingetiden.

Materialet beskriver et forløb, hvor eleverne dykker ned i et stykke spændende lokalhistorie om Hatting by. Forløbet er et forslag, der kan rettes til efter klassens behov.

Udgangspunktet er den lokale historie. Med det særpræg, der findes lige på jeres sted. Men fra

det nære kigger vi også ud i en anden verden.

Eleverne vil arbejde med lokalt stof og får dermed indsigt i deres lokalområde. Det gør historien nærværende, og muligvis kan nogle af eleverne supplere med viden fra familie og bekendte.

Indhold

Forord	side 1
Kend din bys tilblivelse	side 2
Læringsmål	side 3
Elevernes forberedelse	side 4
På tur	side 4
Tilbage i klassen	side 7
Formidling	side 7

Læringsmål

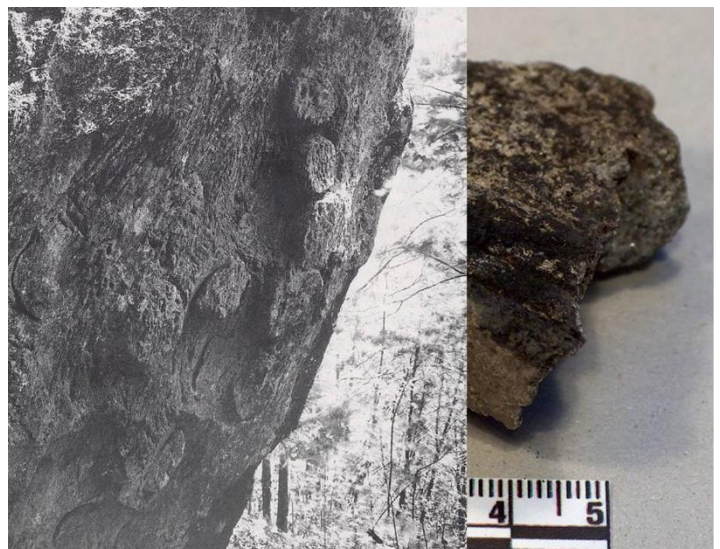
Læren fastsætter læringsmålet. Der lægges mere eller mindre vægt på brug af IT ved at søge på "Fund og fortidsminder".

Læringsmål for natur og historie:

- Du får kendskab til betydning af "forhistorisk tid" og Oldtiden.
- Du kan fortælle om forskelle på stenalder, bronzealders og jernalder.
- Du ved noget, om den dybtgående indvirkning oldtiden har haft på dit område, og finde dens spor i dag.
- Du kan finde digitale kort på kommunens hjemmeside.
- Du kan finde billeder fra fortiden og forstå at bruge dem.

De røde markeringer er, hvor der er gravet og hvor arkæologerne har tegnet vikingebyen.

Træ fra de første træer der blev dannet efter istiden.

Elevernes forberedelse

- Elevernes forberedelse sammen med læren, forslag 2 timer

Lærer og elever taler sammen om, hvordan der ser ud i byen nu. Sammen ser klassen på gamle kort og luftfotos. De findes på Horsens kommunes hjemmeside. "Digitale kort". For at eleverne bedre kan orientere sig på et kort, vil det være en god ide, at vise dem på kortet, hvor de selv bor, og tegne ind på kortet, hvor de går hen.

Start med at kigge på nyere kort og find skolen. (Evt. zoome ind på skole og deres bopæl).

Vi skal ud på Oldtidstur og mærke landskabet. Kortet afsøges for veje og stier, der krydser Philips Alle og Stationsvej, hvor der er gjort fund. Tænk, mens I står ved vikingelandsbyen, hvordan boede de, hvad levede de af, hvad lavede de.

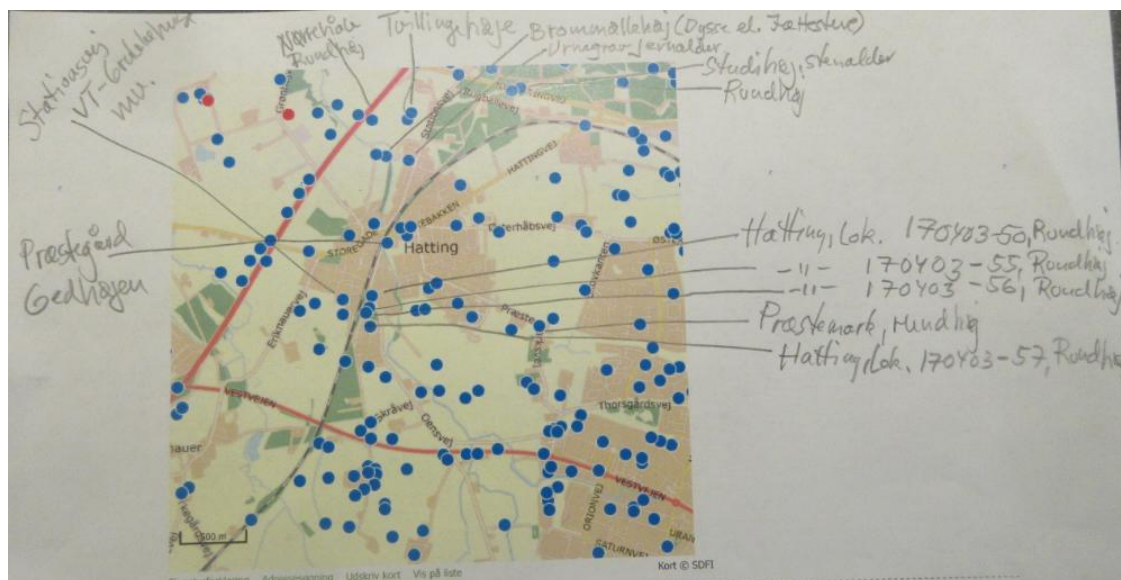
Alle billederne er fund fra Stationsvej. Billedet i midten med det runde hul er udgravning.

Mange af sporene fra oldtiden findes under jorden. Vi ved ikke, om der har været en hellig kilde i Hatting. Muligvis har bækken været det sted, hvor man fik vand fra, da vand altid har været livsvigtig. Muligvis kan du finde den hellige kilde. Muligvis kan I også finde skår, gamle mønter eller andet på jorden, hvor I går.

Gravhøje er der stadig nogen af over jorden.

De blå prikker på kortet er ikke fredede gravhøje, som i dag er overpløjet, mens de røde er fredede gravhøje og eksisterer i dag.

På næste billede er forsøgt at skrive, hvad gravhøjene engang hed.

Herudover findes der på Rugballegårds mark en overpløjet rundhøj fra stenalderen. På samme mark er der fundet oldtidsredskabet som f.eks. et øksefragment.

På oldtidstur til gravhøjene

Grønhøj på Grønhøjvej er en fredet brandgrav.

En brandgrav er en arkæologisk betegnelse for en grav, hvor den afdøde er blevet kremeret (brændt) før begravelsen. Disse grave, der indeholder brændte knogler og ofte gravgaver, blev udbredte

fra yngre bronzealder, og var almindelige i jernalderen og vikingetiden. Denne er dog bestemt til at være fra stenalderen.

Holger Danskes høj

Gravhøj

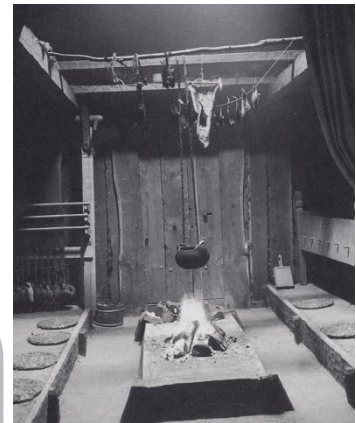

Jættestuen, som også hedder Grønhøj, ligger på Rugballegårds mark i vest kanten af Åbjergskoven. Det er Danmarks fineste. Gravhøjen er mere end 5.000 år gammel. På Horsens By museum findes ca. 7.000 keramiske skår fra Jættestuen, som skønnes at være brugt til mange års rituel knusning.

Det er en naturoplevelse at besøge gravkammerne, ikke mindst for børn, der vil elske at kravle ind i gravkammeret.

Tilbage i klassen

- Lav en billedsamling af de fund, der er gjort i Hatting i oldtiden.
- Se om du kan tidsbestemme stenøkser, pilespidser, stendolke eller tilsvarende genstande fra bronzealderen eller jernalderen.
- Arranger jeres ny indhentede viden i displays eller PowerPoint, med information om genstandene I har fundet eller tager billeder af.
- Sæt oplysninger og billeder sammen i en tidslinje.
- Præsenterer arbejdet for andre elever på skolen på en forhistorisk dag.
- Vær aktiv: Prøv at male korn på den helt gamle måde med gruttesten.
- Lav en bålplads med forsøg at lave ild uden brug af tændstikker.
- Saml og hug pindebrænde. Snit tynde spåner til at lette optændingen.
- Find lange pinde, som skal afbarkes og snittes spidse til snobrødsbagning.
- Godbidder af nødder og frugt som kunne være samlet i stenalderen.
- Forbered jer på spørgsmål fra andre elever, som ikke har været med på oldtidstur.

Måske kan I også varme vand, som i den hængende gryde.

Her er et bud på en "stenalder-snobrødsdej", baseret på arkæologiske fund af, hvad man spiste dengang. Ingredienser
Mel: 200 g knust rug/byg mel. Ca. 1-1,5 dl vand. 1 spsk. knuste hørfrø. En knivspids havsalt. En smule dyrefedt.

Mad i stenalderen

Mad i bronzealderen

Mad i vikingetiden

På følgende link kan du se, hvad man spiste de forskellige tidsaldrer.

<https://natmus.dk/historisk-viden/temaer/historisk-mad/mad-i-stenalderen/>

Arkæolog Dorthe Holm Petersen i kælderen på Horsens Bymuseum med fundene fra Hatting oldtids udgravning på Præstemarksvej.

Du kan finde flere oplysninger:

WWW.møde-med-oldtiden.dk

WWW.fund-og-fortidsminder.dk

Horsens kommunes digitale historiske kort.

Hatting Sogns lokalarkiv.

Oldtiden er de ældste tider indtil middelalderens begyndelse.